

Täysistunto

Torstai 12.12.2024 klo 16.00—18.29

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 103/2024 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2024 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu. Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.33 Pinja Perholehto sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kuten ensimmäisessä käsittelyssä pidemmin perustelin ja kävin läpi, tähän hallituksen esitykseen sisältyy useampia ongelmia, lähtökohtaisesti jo se, että tämä jätealan lainsäädäntö on pirstottu osiksi, joten näin ollen esitän vielä nyt tässä kakkoskäsittelyssä, että lakiehdotus hylätään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm. Edustaja Furuholm on poissa. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

17.34 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Todellakin tästä jätelaista keskusteltiin laajemmin jo viime viikolla, ja valitettavasti nämä muutokset, joita tähän nyt tehdään, eivät ole sellaisia, joista vihreä ryhmäkään katsoo, että niitä tässä vaiheessa kannattaisi tehdä, ja siksi kannatan tuota edustaja Perholehdon tekemää hylkäsesitystä.

Olisi tärkeää, että jätelakia katsottaisiin kokonaisuutena. Se, että tuodaan tällainen yksi pieni pala kerrallaan, sumentaa sitä kokonaiskuvaa. Jos mietitään, mitä meidän pitäisi jätelain uudistamisessa tehdä, niin meidän pitäisi nimenomaisesti keksiä ja kehittää niitä keinoja, joilla me voimme kierrätysastetta parantaa ja sitä kautta edistää kiertotaloutta, mutta valitettavasti tämä esitys ei tätä asiaa kyllä nyt vie lainkaan eteenpäin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joonas, olkaa hyvä.

17.35 Joonas Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Täytyy jo etukäteen myöntää, että tämän alan suurin asiantuntija en ole, mutta muistan aina, että kun tulin mukaan kunta- ja aluepolitiikkaan, niin ensimmäinen neuvo, jonka vähän varttuneemmalta kollegalta sain, liittyi siihen, että koskaan ei kannata omia käsiään sotkea roskapussiin. Tämä liittyy siihen, että tämä keskustelu jätelain ympärillä jokaisessa kunnassa — ja jokainen kuntapäättäjä sen varmaan tietää — on ollut ikuisuuskielinen. Aina kun kysytään siitä, kuka vastaa kansalaisen roskapussin viemisestä loppusijoituspaikkaan, meni se sitten kierrätettäväksi tai jonnekin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2024 vp

muualle, niin siitä syntyy kohtuullisen vilkas poliittinen keskustelu eri puolilla Suomea, ja tähän on näkynyt myös valtakunnanpolitiikassa. Sellaista vaalikautta ei taida olla, jolloin kulloinenkin hallitus ei ole jätelakia muuttanut joltakin osin. Tähän kysymykseen minusta kehkeytyy ehkä tämänkin hallituksen esityksessä se suurin kritiikki, että kun jälleen lähdetään näitä jätelain vastuita nyt sitten muuttamaan kohtuullisen pienen ajan jälkeen siitä, kun edellisen kerran on vastuita muutettu, niin en pidä sitä tämän kokonaisuuden kannalta järkevänä enkä sen kannalta järkevänä, että tätä asiakokonaisuutta elikkä jätteiden kierrätystä, koko kiertotaloutta kyettäisiin yhteiskunnassa systemaattisesti ja pitkäjänteisesti kehittämään. Tässä omassa puheenvuorossani haluan kyllä yhtyä niihin huomioihin, jotka edellä edustaja Mikkonen myös kävi hyvin lävitse.

Arvoisa puhemies! Se konkreettinen muutoshan, joka tässä esityksessä tehdään, liittyy todella nyt näiden tiettyjen sote-kiinteistöjen jätteiden osalta siihen, että jatkossa nämä kiinteistöjen omistajat — ovat ne sitten hyvinvointialueita tai muita toimijoita, jotka ovat näiden jätteiden haltijoita — vastaavat niiden kierrätyksestä, ja kunnan vastuuta tässä rajataan pois. Niin kuin noista valiokunnankin saamista lausunnoista voi hyvin lukea, tätä kokonaisuutta, tätä esitystä, on vahvasti varsinkin kuntatoimijoiden puolelta vastustettu. Yhdyn kyllä siihen kritiikkiin, koska nimenomaisesti tämä kyllä hankaloittaa nyt tämän koko jätehuollon strategista kehittämistä siihen suuntaan, että myös kiertotalouden tavoitteet yhteiskunnassamme toteutuvat.

Senpä takia päädyn siihen, että vaikka jo alussa totesin, että koskaan ei pitäisi omia käsiään roskapussiin liata, koska siinä aina syntyy varmasti jotain uuttakin likaa, niin yhdyn kyllä niihin vastalauseissa esitettyihin näkemyksiin, jotka tässä salissa on jo tämän lain ensimmäisessäkin käsittelyssä tuotu ilmi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Asell, olkaa hyvä.

17.38 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on tämä jätelain muuttaminen, ja tämän lakimuutoksen seurauksena siis kuntien vastuu jätehuollosta pienenee ja asukkaiden yhdenvertaisuus vaarantuu, kun kunnan jätehuoltopalveluiden piiristä rajataan jatkossa sote-palveluysiköissä asuvat asiakkaat ja asukkaat pois. Tämä johtaa siihen, että osa kunnan asukkaista olisi kunnallisen jätehuollon piirissä ja osa markkinaehtoisien jätehuollon piirissä, mikä asettaa kuntalaiset eriarvoiseen asemaan asuinpaikan perusteella.

Lausuntokierroksella monet tahot, erityisesti kuntakentän edustajat, ovat todenneet, ettei nykyisen jätelain soveltamisessa ole ollut tulkintaepäselvyyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon osalta ja on epäselvää, mitä ongelmaa tällä lakimuutoksella pyritään nyt ratkaisemaan. Sen sijaan ehdotetut muutokset voivat lisätä tulkintaepäselvyyksiä vastuunjaossa yksityisten ja julkisten toimijoiden välillä. Kunnat ovat hoitaneet asumisen jätehuollon vastuullisesti ja tehokkaasti jo pitkään. Jätehuollon järjestämisen olisi tarkoituksenmukaista säilyä nykyisen laajuksena kunnan vastuulla, jotta asukkaille voidaan tarjota tasavertaiset ja laadukkaat palvelut.

Täällä tuli jo hylkiesitys, jota on kannatettu, niin en sitä erikseen sitten enää kannata. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2024 vp

17.39 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Ehdin jo perumaan puheenvuoron, kun huolestuin siitä, että kai esitystä on kannatettu, mutta sitten sain tässä varmistuksen, että on kannatettu. Ja tässä ehkä varmuuden vuoksi vielä historiankirjoihin: kyllä minäkin tätä kannatan, vaikka ensimmäisessä puheenvuorossani en varmaan tätä näin selkeästi todennut.

Mutta kun nyt tässä kerran nousin pystyyn, niin on ehkä vielä paikallaan todeta tämä huomio — itse asiassa liittyen tuohon, mitä edustaja Asell hyvin kävi lävitse, ja kun itsekin tuota valiokunnan mietintöä tuossa luin — että nyt kun näitä kunnan vastuita rajataan, niin todella siinä syntyy tilanne, että kaikki kunnan asukkaat eivät ole enää tasa-arvoisessa asemassa. Tähänhän myös lausunnonantajat ovat puuttuneet ja tästä kritiikkiä antaneet. Siltäkin osin olisi ollut varmasti järkevämpää lähteä liikkeelle tämänkin hallituksen toimesta siitä ajatuksesta, että jos muutoksia tuodaan, niin toivottavasti ne muutokset olisivat enemmänkin kokonaisvaltaisia eivätkä näitä pistemuutoksia, joita tässä nyt tehdään. Senpä takia ajattelisin juuri niin kuin itse asiassa tässä vastalauseessa on todettu, että kun hallitukselta on joka tapauksessa tarkoitus tulla tähän kiertotalouden edistämiseen liittyviä esityksiä enemmänkin, niin olisi tämä asia ratkaistu vasta sitten siinä yhteydessä, mikäli tällaisia muutoksia halutaan tehdä. Luultavasti ne osuisivat paremmin maaliinsa, kun ne olisivat osa kokonaisuutta eivätkä näin yksittäisiä pistemäisiä muutoksia.

Keskustelu päättyi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Koska keskustelun kuluessa on tehty kannatettu hylkäysesitys, asian käsittely keskeytetään.

Asian käsittely keskeytettiin.